

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászlati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — Kártalanítás. — Kecsegetenyésztés a Volga völgyében 1912-ben. K. — Az éjjeli fenékhorg. Az öreg horgász. — A halpiócza. — Tájékoztató az édesvízi halászlatról és halgazdaságról. (Folyt.) Répássy Miklós. — Kérdések és Feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A földművelésügyi m. kir. miniszter a *Berzencze-törincsi ipolyi halászlati társulat* módosított üzemtervét f. évi 66.469. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a *Győrvidéki halászlati társulatnak* módosított üzemtervét folyó évi 54.785. szám alatt kelt elhatározásával jóváhagyta.

Kártalanítás.

A halászlati jogokkal is úgy voltunk eddig, mint a hogy az egészségével szokott lenni az ember: akkor becsüli meg, mikor már nincs! Ha meggondoljuk, hogy e téren mennyi érték ment veszendőbe minden ellenszolgáltatás nélkül, akkor bizony be kell ismernünk, hogy a gazdálkodni tudás körül sok mulasztás terhel. Mert az a bizonyos közhely, hogy a halászlát hanyatlása egyenes következménye a kultúra térfoglalásának, már csak a felületesen gondolkozókat elégítheti ki. Ha a dolgok mélyére tekintünk, akkor megfogható okokra találunk, olyanokra, a melyeket nem valamely végzet-szerűségnek tulajdoníthatunk, nem valami vis major-nak, hanem egész határozott és céltudatos emberi cselekedeteknek. Mihelyest pedig erről van szó, legyen az egyébként a „kultúra szolgálatában“ bármely dicséretre-méltó tevékenység, már kell, hogy legyen, a ki a felelősséget viselje annak minden hatásáért. Ebből aztán önként következik, hogyha az ilyen tevékenység közben valamely nagyobb közgazdasági cél érdekében bizonyos jogok érintetnek, avagy csorbítottak, azokat teljes kárpótlás illeti meg, éppen mert a kultúra térfoglalásáról van szó, a mikor tehát a jognak s igazságnak a legteljesebb módon érvényesülnie kell.

A halászlát minálunk mindig bizonyos értéket képviselő joga volt az egyeseknek. Sajnos, nagyon későn gondoskodtunk azonban arról a törvényes keretről, a melyben ez az érték a hatóságok részéről is, mint a közvagyonnak része, megfelelő védelemben részesülhet. Csak azután, mikor a vizek ősi állapotának teljes átalakításával, a szó szoros értelmében, legnagyobb részében devalválódott. Azelőtt pedig az egyes jogtulajdonosok magukra hagyatva, nem igen gondoltak arra, hogy ezért a devalvációért valakin kártérítést vegyenek. Pedig hát bizonyos, hogy a mikor azokat a nagyszabású szabályozási, vízrendezési, árvédelmi munkákat tervezték s az azokból várható hasznot mérlegelték, számba kellett volna venni azt is, hogy micsoda hasznot semmisítenek meg. Igaz, hogy nem is követelte senki; így hát nem csoda, hogy a kártevő önként nem ajánlkozott a kárpótlásra. Ennek a nemtörődömségnek meg lett aztán az a káros következménye, hogy szinte a köztudatba ment, hogy a halászlát rovására akármit el lehet követni. Nemcsak a közérdek czégre alatt dolgozó állam részéről, hanem a kizárólag saját jól felfogott egyéni érdekeikért munkálkodó magánosok részéről is. Gondoljunk csak a sok mindenféle *vízszennyezésre*. Micsoda károkat okoznak azok közvetve s közvetlenül a halászlátnak s ha valaki kártalanítást emleget, mosolyogva térnek a dolog felett napirendre.

Sajnos e tekintetben nagy mulasztás terheli hatóságainkat is, a kik a halászlátot maguk is sokszor elhanyagolható értéknek minősítették.

Most már nehéz munka árán mégis csak eljutottunk odáig, hogy ez a babona is kiveszőben van. De, hol vagyunk még az igazi jogállapottól?

Hogy hol kellene lennünk, arra igen szép példát szolgáltatnak egyes külföldi államok.

A „Freib.“ egy rövid közleménye szerint, miután a Rajnán épülő eróművek következtében a halászlát

Wyhlen (Baden) környékén erősen hanyatlott, a minek következtében különösen kis halászok károsodtak, az erőművek igazgatósága méltányosnak tartotta, hogy a kárért, annak teljes értéke fejében, 300,000 márkát ajánljon fel.

Épp így gondolnak a halászok kártalanítására a *Havel* folyó szabályozása alkalmából is (Fischerei Zeitung. 1913. 4. sz.) A német kormányhatóság maga az okozott károkat két csoportba osztja: átmeneti s állandó károsodásokra. Az átmeneti károsodások azok, a melyek a szabályozási munkák végrehajtásával állanak összekötetésbe s azok befejeztével ismét megszűnnek. (Homoknak, földnek, fagyókereknek stb. a halókba hajtása, a halászat akadályozása ideiglenes építményekkel, kotrásokkal stb.) Az állandó károsodások pedig különösen azért állhatnak elő, mert a partok átalakításával, a vízszin süllyesztésével vagy emelésével, az áramlás csökkentésével, a medernek gátak, zsilipek által való elzárásával s más egyéb munkálatok következtében megváltoznak a halak élet- s táplálkozási feltételei. De ezeknek a munkáknak a halászatra gyakorolt állandó hatásáról csak évek multával lehet biztos ítéletet mondani, ennél fogva az ez irányú kártérítési igények kielégítését egyelőre függőben tartandónak mondja.

Az átmeneti károsítás ügyében azonban a kormányhatósági elnök már is átírt a brandenburgi halász-egyesülethez, a melyben kifejezi készségét, hogy azokat az igényeket rendezze, melyeket az átmeneti károsodás miatt emelnek a szabályozási munkák ideje alatt. Felhívja ezért a halászati egyesületet, hogy a legfontosabb helyeken bizottságokat alakítson, a melyek a panaszt tevő halászok részéről meghatalmazást s utasítást nyerjenek a panaszok tárgyalására, a szóbanforgó halászati jogok becslésére a végből, hogy a kártalanítási követelések megvizsgálhatására tényeken alapuló számbeli adatokat nyújthassanak. E bizottságok hivatalosan lesznek minden halász panaszát képviselni, azokat is, a kik egyébként az egyesületnek nem tagjai; de azért mindenki egyénileg is tárgyalhat a kormányhatóság megbízottjával.

A brandenburgi halászati egyesület a Havel folyó halászatának legfőbb képviselőivel egyetértőleg fog az ügy lebonyolításához. A feladat rendkívül nagy s nehéz, mert körülbelül 1100 érdekeltről van szó, a kiknek jogosultsága megállapítandó; nagy baj az is, hogy a legtöbbször rendszeres könyvvezetésről egyáltalán szó sincs s így csak a legkritikább esetben juthat a bizottság a halászati jog addigi értékét illetőleg számbeli adatokhoz, úgy hogy legnagyobb részt csak a becsléshez kell majd folyamodni.

A kormányhatóság elnöke hangsúlyozza azonban ezen eljárás folyamán, hogy az államkormányt tisztára csak a méltányosság szempontok készítik eme kártalanítási tárgyalások megtartására s hogy abból, hogy az átmeneti hátrányok kiegyenlítésére s átmeneti inségállapotok megszüntetésére a közpénzekből adnak, egyáltalán nem következethet az, hogy az államkormány valami törvényes kötelezettséget ismerne el a tekintetben, hogy kártalanítással tartozik oly ténykedéséből kifolyólag, a mely ténykedése a hajózás érdekében törvényes kötelessége.

Csak hogy ez az utóbbi kijelentés nem valami különös értékű. Rájövünk hamarosan, ha az 1913. évi poroszországi állami költségvetést közelebbről tanulmányozzuk. Ott többek között a mezőgazdasági igazgatás (Etat der landwirtschaftlichen Verwaltung) címe alatt az egyszeri

rendkívüli kiadások tételeinél (B. Einmalige ausserordentliche Ausgaben) a következőket olvashatjuk (Tit. 37.):

Segély a criewen-i és schwedt-i víztársulatok számára az ellenük emelt halászati kártalanítási igények fedezésére ... 100,000 M.

A tételnek megokolása a következő:

Az oderamenti réteket Criewen és Schwedt határában ármentesítésük előtt (1893—1896.) az Odera árvize mindig ellepte, úgy hogy termésükre soha se lehetett biztosan számítani. Az árvizek elleni védelem céljából töltésezések létesültek Criewenben 1100 ha területen és Schwedenben 1190 ha területen. A schwedti, nipperwiesei, niederkränigi, frankfurti, niedersatheni, stützkowi, raduhni és crieweni halászati jogtulajdonosok erre kártérítési igénynyel léptek fel a munkálatok létesítői, a crieweni és schwedteni víztársulatok ellen, mert a polderek építése s berendezése által halászatuk értékéből veszített. Követeléseiknek peres úton részben már is érvényt szereztek s semmi kétség, hogy további perekkel a többi kártérítéseket is megítélik részükre a víztársulatok részéről. A még fennálló követelések a schwedteni víztársulattal szemben 187,000 márka, a crieweni víztársulattal szemben pedig 92,686 márka. A társulatok nem képesek saját erejükből fedezni ezeket az összegeket, annál kevésbé, mert az eltöltésezéshez fűződő remények még nem egészen teljesültek, mert az Odera árvizének szükséges süllyedése, mivel az Odera szabályozási munkálatok még folyamatban vannak, még nem következett be. Az épült töltések nem nyújtották tehát a nyári árvizek ellen sem a kellő védelmet. Aztán többször történtek gátszakadások is. A csekély hozamra s a folyton növekedő kiadásokra tekintettel Brandenburg tartomány elhatározta, hogy a víztársulatoknak az ellenük emelt halászati kártalanítási igények fedezésére 93,000 márka segélyt nyújt; Pommern tartomány, a melyhez a társulati területből 125 ha tartozik, szintén hajlandó 7300 márkával a segélyezéshez járulni, mindkettő abban a feltevésben, hogy a porosz állam hasonló nagy összeget ad. —

Előttünk bizony meseszerűnek tűnhetnek fel ezek a dolgok!

Pedig hát miről van itt szó? Arról, hogy ha valaki megváltoztat valami állapotot, a mely állapot bizonyos haszonnal járt másokra s a megváltoztatás következtében ez a haszon elmarad vagy kevesbedik, az elmaradt vagy csökkent haszonért az állapot megváltoztató kártérítéssel tartozik.

Igy általánosságban felállítva a tételt, igazán nem lehet a helyességét vitatni.

Mégis miért van az, hogy ha nálunk valaki valami ilyen ármentesítő társulattal szemben kártérítési igénynyel lépne fel, még talán ki is nevetnék?

Hiszen nálunk esik az meg, hogy pl. a rengeteg halivadékot elpusztító köbgyödrök összekötését az anyafolyóval nem lehet végrehajtani azokkal, a kik e köbgyödröket saját jól felfogott érdekükben létesítették. Sőt van arra is eset, hogy e köbgyödröket az ármentesítő társulat a panaszkozó halászati érdekeltségnek jó pénzért — bérbeadja!

Németországban pedig alig 2000 hektárnyi ármentesítéssel szemben, hatóságok részéről is elismert, illetőleg megállapított jogosságú 200,000 márka kártérítési igényről lehet szó!

Csak abból a hamis felfogásból eredhetnek a nálunk felforgó viszonyok, hogy minden a halászatot károsító munkát a kultura jegyében folyónak tekintenek, magát pedig a

halászatot most már számot nem tevő ősi foglalkozásnak minősíti, a melynek egyszerűen félre kell állania, mihelyest egyébről van szó.

Pedig hát először is az utóbbi egyáltalán nem áll. A halászat talán az egyedüli a tulajdonképpeni ősfoglalkozások közül, a mely az idők változásához alkalmazkodva, ősfoglalkozás jellegét levetkőzte s teljesen modern, okszerű természettudományos alapon dolgozó öntudatos termelésé alakult át; ennél fogva mindenképp értéket jelent a mai kultúra nézőpontjából is. A halászatot károsító munkáknál már most legfeljebb arról lehet szó, hogy azok az okozott kár helyébe nagyobb hasznot hoznak. Erről lehet beszélni. De akkor az előálló *több haszonból* elsősorban a tönkre tett értékeket kell kártalanítani s csak aztán lehet azon, a mi még felmarad — osztozkodni!

Igy kellene, hogy álljon a helyzet nálunk is. A mint-hogy láttuk, hogy Németországban tényleg így áll. Hanem hát törődnünk kell a magunk dolgával. A német halászok tudják a maguk érdekeit védeni. Ilyen esetekben tűnik ki aztán, hogy mi a haszna annak az általunk szelíd iróniával emlegetett „Vereinsmeyerei”-nak. Az egyesülésben rejlik az erő. Ezt nem tudjuk még mi kellőképp értékelni s ezért engedünk annyi nagy értéket elpusztulni.

Kecsegetenyésztés a Volga völgyében 1912-ben.

E címen *Dr. Arnold J.* Szentpétervárról érdekes közleményt írt az „Allg. Fischerei Zeitung” ezidei évfolyamában, melynek közérdekű részleteit nem tartjuk feleslegesnek olvasóinkkal is megismertetni:

A császári orosz halászati egyesület kazáni fiókjá, mint a legfontosabb feladatok egyikét: a kecsgeivadéknak halaszadáságok részére való tömeges tenyésztését tűzte maga elé. Ennek az értékes halfajnak mesterséges tenyésztésére irányuló kísérletek szervezésével a földművelési kormány gazdasági osztálya 1912. év tavaszán *dr. Arnoldot* küldte ki a Kazán kormányzóságba.

A kecsge mesterséges tenyésztése, különösen a kecsgeikrának nagyobb mennyiségben való megtermékenyítése és kiköltése még a legutóbbi ideig megoldatlan kérdés volt. Eddig a tógazdák beérték a Volga, illetőleg annak mellék folyójából, a Kama folyóból kifogott kisebb kecsgekkel, melyeket azután tavaikba kihelyeztek és hizlaltak. A kecsge legkisebb mértékének megállapításával (a szemközéptől a fark végéig mérve 27 cm.) a beszerzés ezen módja azonban lehetetlenné vált. Az a számos kísérlet, melyet a tudósok és a gyakorlati egyének 1869 óta a kecsge ikráinak mesterséges megtermékenyítése és kiköltése körül folytattak, különösebb eredményre nem vezetett, úgy hogy a mesterséges költetésből felnevelt ivadék, a mit 1911. évig sikerült felnevelni, bizony nagyon csekély volt.

A gyakorlati haltenyésztés, kétségtelenül nagyobb mennyiségű kecsgeivadékot igényel és a császári orosz haltenyésztési és halászati egyesület kazáni fiókjának éppen ebben az irányban sikerült az utóbbi két tavaszon megfelelő eredményt elérnie.

A kecsge tenyésztésének legnagyobb nehézsége az volt, hogy e halfaj ívási helyei 1911/12. évig meglehetősen ismeretlenek voltak. Ennél fogva a régebbi kísérleteknél elégtelen számú ikrás és tejes hal állott csak rendelkezésre. Ma már tudják, hogy a kecsge ívási helyei durva kavicsos fenekéken és rendkívül erős,

sebes áramokban vannak, melyek rendszerint csak tavasszal kerülnek víz alá s egyébként szárazon maradnak s tapasztalat szerint teljesen iszapmentesek. Ezen ívóhelyek olykor több hektár kiterjedésűek. Az azokat borító hordalék legömbölyített és lecsiszolt mészkő darabokból, tiszta kavicsból, barna mészkőből és márgából áll.

Ilyen helyeken fognak tavasszal igen sok tejeset, de csak kevés ikrásat; a fogáshoz rendszerint három- és kétfalú úszóhálókat használnak, melyek a fenéig érnek. A tejeseket, melyek rendszerint kisebbek az ikrásoknál, igen gyakran varsával is fogják. Ez utóbbi halászati eszköz használatát azonban mostanában az egész Volga völgyében mindenütt törvényesen eltiltották. Rendszeren fölösszámú tejest figyelnek meg, érett ikrásokat ellenben igen ritkán fognak és valójában ez a legnagyobb akadály a mesterséges költetésnek. A kifogott és tartóba helyezett ikrások, ha ikráik még nem voltak érettek, ott bizony a legritkább esetben érnek meg s ha megérnek is nagy ritkán, akkor sem jók. Petefészkeik többnyire elzsírosodnak, mint azt a tavakban tartott kecsgekénél tapasztaljuk. Ily anyaghalak ikrái szürkés színűek, könnyen összenyomódnak, részben polygonális alakot vesznek fel, nehezen termékenyíthetők meg és legnagyobb részük tönkre megy a megtermékenyítés után. Hogy tulajdonképen annak mi az oka, hogy érett ikrások oly ritkák, egyelőre még megoldatlan kérdés és további kutatás tárgya.

A megtermékenyített ikrák igen tapadósak, könnyen csomósodnak, a mi aztán a fejlődésre rendkívül hátrányos, mert a belül fekvő ikrák kevesebb élethez jutván, könnyen megfulladnak, megpenészednek, s az egész csomó tönkremegy. Ezt megakadályozandó, az ikrák a megtermékenyítés előtt igen óvatosan egy rétegbe terítendő ki és gyöngye ludtoll zászlójával vagy puha ecsettel akár tányérra, akár pedig szitára finoman elosztandók. A megtermékenyítés után az ikrák azonnal odaragadnak bármihez és így azután könnyűszerrel vagy közvetlenül a folyó vízbe vagy levegődús vízzel rendelkező költőkészülékbe helyezhetők. A mostanában használt költőkészülék áll egy cinkpléh ládából (minthogy azomban ennek szállításra is alkalmasnak kell lennie, czélszerűbb e célra cinkkel bevont vaspléhből készült ládát használni) és közönséges emailrozott tányérok, melyek függőlegesen vannak a ládában elhelyezve. Egy-egy ily tányéron mintegy 400 drb ikra kényelmesen termékenyíthető meg s ilykép egy teljesen megtöltött költő készülék tíz tányérral 4—5000 drb ikra befogadására alkalmas.

E készülékekben a megtermékenyített ikra könnyűszerrel meglehetősen nagy távolságra is szállítható, ha vagy a vizet gyakran felújítjuk vagy pedig gummilapda segítségével bőségesen levegőzzük. Evégből a készülék fenekén (mint a halivadékszállító edényeknél) közvetlenül átlukasztott cső huzódik végig és pedig aképp, hogy minden 2—2 tányér között bőségesen áramolhasson be levegő. Hogy a levegő élethe minél jobban hozzájuthasson az ikrához, újabban a tányérok helyett fémcszítával ellátott fakereteket használnak.

A mesterséges megtermékenyítés száraz úton történik, mely eljárásnál a tej megelőzőleg kevés vízzel felhígítandó. Ha a megtermékenyítés megtörtént, az ikrák annyira megragadnak, hogy a tányérok, illetőleg a keretek azonnal függőleges helyzetben helyezhetők a vízbe, anélkül, hogy az ikrák leperegnének. A jól fejlődött érett ikrák mihelyt vízzel érintkezésbe jutnak, rendkívül ragadósak lesznek még megtermékenyítetlen állapotban is, mely tulajdonság a jó minősége jelének tekinthető

Dr. Arnold, hogy megfelelő mennyiségű tejjel rendelkezessen, nagy sikerrel használta termos-készülékét, mely hasonló elvek szerint van szerkesztve, mint a folyékony levegő tartására szolgáló Dewarsch-féle üveg. Ez igen hosszú időn (24 órán) át is állandó hőmérsékletet tart.

A tejet egy vagy több tejesből száraz porcellán- vagy üvegedénybe gondosan kifejik és ezen edényből azután úgynevezett kémcsövekbe átöntik és azután azonnal tiszta parafadugóval lezárják. Ezeket a kémcsöveket teszik belé a termosba, melyet viszont előzőleg félig apró jégdarabokkal töltenek meg. A jég a lezárt termosban igen lassan olvad s a tej a jég állandó oladási hőmérsékleténél igen jól tartható, úgy hogy 48 óráig sem veszíti el termékenyítő képességét.

A halak mesterséges megtermékenyítésénél ez a termos a következő előnyöket biztosítja:

1. a tenyésztőnek minden pillanatban rendelkezésére áll a szükséges mennyiségű tej, mely felhígítva már is alkalmas a megtermékenyítésre;

2. a tenyésztő az ivási időszak alatt teljesen függetleníti van a jégveremtől, sőt még a parttól is, a mi különösen azért fontos, mert a Kama és Wolga folyókban a kecsge ivóhelyei igen gyakran 8–10 km.-nyire esnek a lakott vidékektől. A termos ugyanis maga is egy kis hordozható jégszekrénynek tekinthető. Régebben, mielőtt *dr. Arnold* ezt a módszert kipróbálta volna, a tenyésztők kénytelenek voltak, tekintettel a jég gyors olvadására, nagy tömegű jégmennyiséget a csónakba magukkal vinni;

3. maga a mesterséges megtermékenyítés sokkal nyugodtabban történik, a mennyiben a szükséges tej teljesen készen rendelkezésére állván, az egyedüli feladat az ikra kifejése;

4. megeshetik elvéve, hogy fordítva, ha a tejesekben van hiány, nem a tejet, hanem az ikrákat kell a megtermékenyítés előtt megőrizni. Ez teljesen hasonlóan történik, csak hogy e célra nagyobb méretű termosokra van szükség.

Ha fémszítával ellátott kereteket használnak tányérok helyett, akkor 2–3 ilyen keretre elhelyezett ikrák egy és ugyanazzal a hígított tejmennyiséggel termékenyíthetők meg. Ugyanis a keretre reáöntött és a fémszítán keresztül folyó tejet, egy a keret alatt elhelyezett edényben könnyűszerrel felfoghatjuk és egy második, sőt esetleg egy harmadik kereten elhelyezett ikramennyiség megtermékenyítésére is felhasználhatjuk, feltéve, hogy az egész eljárás lehető gyorsan befejezhető. Az ekként megtermékenyített ikrákat a fentebb körülírt költőkészülékben a legközelebb fekvő költőtelepre viszik, hol azután kiköltése megtörténhetik.

A császári orosz halászati egyesület kazáni fiókja ezen eljárás mellett 1911-ben körülbelül 10.000 drb, 1912-ben 30.000 drb ikrát költetett ki sikeresen s ezzel a kecsge ivadéknak tógazdaság céljaira történő tömegesebb termelésének nehéz kérdését meglehetősen megoldotta.

Ami a mesterségesen kiköltetett ivadékok magát illeti, az teljesen életképesnek mutatkozik és az egyedüli megfigyelhető különbség csak az volt, hogy a mesterségesen kiköltetett egynyaras ivadék lassabban nőtt, mint a Wolga és Kama folyókban fogott természetes költésből származó egynyaras ivadék. Lehetséges, hogy ez a különbség onnan származik, hogy a mesterségesen kiköltetett ivadékokt aquariumban vagy cementszállóban tartják. Táplálékul eleinte planktonorganismuskok, azután finomra aprított giliszták (*Lumbricus*) szolgáltak. Ezen-

kívül szívesen fogyasztják az apró kecsgek a Chironomus álczáit, továbbá a Tubifex és Rhynchelmis iszapférgeket.

Az 1911-ben mesterségesen kiköltött ivadék Kazán mellett egy hideg tóban szerencsésen, s minden számba vehető veszteség nélkül áttelelt. Ezt az ivadékokat *dr. Arnold* 1912. év őszén, tehát kétnyaras korában megvizsgálta és azt tapasztalta, hogy bizony azok nagyon soványak voltak. Ebből azután azt a következtetést vonta, hogy a kecsge melegebb, sekélyebb, bő hozzáfolyással rendelkező tavakban volna okszerűen tenyésztendő.

Az 1912. évben kiköltött 30.000 drb ivadékokat Kazán és más kormányzóságok tavaiba helyezték ki.

A költetés meglehetősen sikerrel történik, azonban a megtermékenyített ikrát igen gyakran penészgomba (*Saprolegnia* és *Achyla*) lepi el, melynek következtében néha az ikrák 40%-a is elpusztul. A penészgomba az érintkező ikrák felületén rendszerint a megtermékenyítést követő 4–5. napon jelenik meg. *Dr. Arnold* megfigyelése szerint inkább a penészgomba vastag rétegének mechanikai hatása, mint a penészphyphának az ikra anyagába való pusztító benyomulása játsza a főszerepet. Ugyanis igen gyakran lehet ezen penészrétegen át látni, hogy az embriók az ikrákban megfordulnak és ha ilyenkor egy tűvel segítségükre sietünk, igen gyakran szerencsésen ki is bujnak. Úgy látszik tehát, hogy a *Saprolegnia* az ikráknak csak az aránylag igen vastag külső membránját támadja meg (a kecsge ikráinak kettős membránja van) és csak ha az ikrák élely hiányában elpusztulnak, nyomulnak a penészphyphák az ikrák belsejébe.

Az embrióknak az ikrában való fejlődése a víz hőmérséklete szerint körülbelül 10 napig tart. A kikelt ivadéknak nagy szíkcacsója van, a mely azonban hamarosan eltűnik s az apró, vígan úszkáló halacskák hamarosan hozzáfognak a plankton falásához.

Az apró kecsge rendkívüli gyorsaságával magyarázható az, hogy a természetes ivóhelyeken igen nehéz kecsgeivadékokat fogni. K.

*

Szerkesztő megjegyzése. Nem hiszszük, hogy szerencsés gondolat volna éppen *tógazdaságok* számára nevelni kecsgeivadékokat. Nálunk legalább valami különösebb fejlődést a tavakba tett kecsgeivadékoknál nem tapasztáltunk. Valószínű is, hogy a neki teljesen idegen s meg nem felelő viszonyok között a kecsge nem gyarapodhat megfelelően. Sokkal nagyobb horderőt tulajdonítunk a dolognak abból a szempontból, hogy a szabad folyóvizekben a kecsge természetes szaporodását segítheti majd elő az ember mesterséges úton s egyáltalán ez értékes halfaj életviszonyainak alaposabb megismerésével annak védelme s gondozása révén járulhat hozzá a nyílt folyóvizek állományának gyarapításához.

Az éjjeli fenékhorg.

Ez a szerszám ugyan nem a sporthorgász, hanem inkább a professzionátus halász eszköze; azonban, a hol a viszonyok alkalmasak, a sporthorgásznak is nyújthat szórakozást, sőt használata izgalmas sporttá is válhat és a konyhára sem megvetendő zsákmányt hozhat.

A horgok lefektetése ugyan unalmas, hosszas procedúra, ámde a horgok felszedése izgalmas és ügyes kezelést megkívánó mulatság; olyan horgászati „nemzeti csöndes“-féle, mert mikor az ember a horgok felszedésénél érzi, hogy valamelyik horgon ficzánkol a hal, lassan

„gusztál“-hatja, milyen hal és milyen öreg? A mi érdekes és mulatságos.

E horgászatnak évadja augusztus közepétől október végéig tart.

Az éjjeli fenékhorogra mindenféle fajú hal megy, de leginkább a harcsa és a ponty, de megy a süllő és csuka is, valamint a ragadozó őn és a dévér-keszeg és márna is. Csalinak használnak kis halat, pióczát, csikot, gróyi sajtot és tengerilisztet, meg árpakeverékből eurcuma liszttel festett és megfőtt pasztát koczkákra vágva. Ezt a ponty veszi szívesen.

Gilisza vagy kenyérbél nem alkalmas csalinak, mivel ezeket a kishalak leszedik.

A szerszám áll 20—100 méter hosszú, erős, lehetőleg *fonott* kender zsinórból, melyen egymástól 1—1½ méter távolságon egy-egy erős 2/0—6/0 számú horog van 30—36—50 centiméter hosszú patonyon felerősítve. A horgoknak oly távolságban kell egymástól lenniök, hogy össze ne érjenek.

Készségünket 80—120 centiméter hosszú hasított fűzfaboton olyképp erősítjük fel, hogy a horgokat a csiptető bot két szára közé illesztjük és a bot két végét összekötjük; a horogin hurkokat alkotva lóg le. A horgoknak szoroson egymásmellett kell becsíptetve lenniök.

A készüléket következőképp helyezzük el a vízbe:

A horgokat a csiptetőből sorjában egymásután kiveszszük és szép sorban ladikunk peremére helyezzük. Aztán kedvünk szerint való családokkal felcsalizzuk azokat és ismét szép sorjában oly módon akasztjuk a ladik peremére, hogy végeik a vízbe jussanak. Ez főként eleven kis hal csalinál szükséges, hogy azok életben maradjanak.

Ha aztán horgainkat így felcsalítottuk és elhelyeztük, a horogin végét vagy a parthoz kötjük, vagy a vízbe vert karóhoz erősítjük, még pedig jó erősen.

Ekkor csónakunkon lassan hátra eveztetünk miközben a horgokat egymásután a vízbe bocsájtjuk egész végig és kész a lefektetés.

A horogin alsó végére egy fél vagy egész fali téglát kötünk.

A fő dolog, hogy készségünk jól ki legyen feszítve.

A készülék alsó végére a téglasúlyhoz egy bedugaszolt üvegből vagy kákacsomóból csinált úszót kötünk, hogy másnap tudjuk, hol kell a horgok felszedését megkezdeni, az úszó segítségével emeljük ki a súlyozó téglát.

A szerszámot rendszeren estefelé rakjuk le és másnap reggel szedjük fel.

A felszedés következőképp történik:

A véget jelző úszó segítségével a téгла súlyt kiemelve, a horgokat lassan kiszedjük és szép sorjába a ladik peremére rakjuk, úgy mint azt a berakásnál tettük, csak hogy persze fordított sorrendben, a ladik farától kezdődőleg a ladik orra felé.

Ha hal akadt a horgon, azt kiemelő háló — szak — segítségével a ladikba emeljük.

Ha horgunkat felszedtük, úgy vagy ismét visszarakjuk a hiányzó csalikat pótolva, vagy a csiptető botra fel-függyázzuk.

Ha halasvizünk talaja nagyon iszapos és félünk, hogy a csalik az iszapba merülnek s azokat a halak nem láthatják meg, úgy segítünk magunkon, hogy a horoginon 10—15 méterre kákacsomókat alkalmazunk oly formán, hogy azok a horogint a vízfeneke felett 30—40 centiméterre tartásák.

Ekkor horgaink a vízfenekeknél 10—15 centiméterrel magasabban állnak és nem merülnek el az iszapban.

Tán szükségtelen felemlítenem, hogy horgainknak igen éleseknek kell lenniök és hogy a fogott hal kiemelésénél vigyázni kell, hogy el ne szabaduljon; azért kiemelő hálóra okvetlen szükségünk van.

Az öreg horgász.

A halpiócza.

A halpiócza (*Piscicola geometra*) igen kellemetlen vendége a halastavaknak; 2—6 cm. hosszú féreg, zörides szürke színű apró barna pettyekkel. Testének előrészen szívó szája van, a mely erőteljes orrmánnyal bír, hogy a megtámadott állat testébe bevághassa magát. A halpiócza maga vízben él s ott is szaporodik. A halak közül megtámadja a pontyot, csukát, czompót, pisztrángot stb. Rátapad a hal testének bármely részére, sőt a szájüregbe s a kopolyúnyílásokba is behatol, marja a szemét s egyáltalán felsebzi mindenhol, amiközben véret szívja. A megtámadott halakra mindez ugyan csak külső bajt jelent, de mindenesetre kellemetlen nekik s kedvezőtlenül befolyásolja növekedésüket; azonkívül a nyílt sebek fészkeivé lesznek a penészgombáknak, végül pedig a pióczával ellepített halak bizony nem valami kívánatosak, hanem inkább undort keltők s így értékesíteni se igen lehet őket.

A pióczák tejlődésének nagyon kedvez a humuszos iszap; az ilyen vízben rendszeren sűrű a növényzet is. Legkellemetlenebb ez az élősdí a haltartó medenczékben, s hol sűrűbb a hálnéesség.

A halpióczáknak magából a tavakból való kipusztítására bizony nem igen tudunk szert. A meszezés magában, a mint azt régebben hitték, egyáltalán nem használ. Mindenesetre jó a tavaknak teljes kiszáritása, a mihez különösen jól fenntartott árokhálózat szükséges. Nagyon ajánlatos a *rothadó iszap* kitakarítása is. Emellett az égetett mészporral való kezelés, illetőleg a tófenéknek rövidesen a tó megtöltése előtt való behintése, különösen a nedvesebb, gödrös helyeken csak hasznos lehet.

Egyes halfajok, mint a czompó, a sügér s a pisztráng-sügér, eszik is a halpióczát; ilyen halfajtákat tehát jó a pióczás vízben tartani. A megtelt tóba aztán karókat, galyakat szoktak lesülyeszteni, hogy a halak ahhoz dörögölözve, megszabadíthassák magukat a kelletlen férgektől. Az ágakat aztán időszakonként kiszedik a vízből s a rajtuk tapadt pióczákat meszes gödörbe rázzák. Össze lehet úgy is gyűjteni a pióczát, hogy friss vérbemártott rongydarabot valami ritka fonású kosárba teszünk, a melyet aztán kövel a vízfenekeire sülyesztünk. A pióczák minden fajtája tömegesen ellepi a rongyot. A kosarat aztán 4—5 nap mulva felszedjük s legjobb, ha mindenestől forró vízbe merítjük. A rongyot kiöblítve s ismét friss vérbe mártva, újra felhasználhatjuk a fogásra. Persze mindez csak igen kis tavaknál, inkább haltartóknál vezethet eredményre. Ilyen kisebb medenczékben igen jó hatása van annak is, hogy ha olyan agyagot szórunk beléjük, a melyben a sziksó ki-virágzott.

Ez utóbbi dolog már tulajdonképp a víz sózása. És az egyes halaknak a megtisztítására *Hofer* szerint 2½%-os konyhasóoldat a legalkalmasabb. Evégből 100 liter vízben 25 kg. konyhasót oldunk fel; a halakat ebben az oldatban 1 óráig is bent hagyhatjuk. Ez alatt a piócza teljesen megbénul s leválik a hal testéről. De nem is kell ilyen hosszú ideig várni; inkább valamivel erősebb oldatot készítenek s abban 10—15 percig fürdetjük a halakat.

A piócza sokszor úgy kerül, kívülről a tápláló vízzel, tavainkba. Utána kell tehát járnunk annak is, nincs-e a tápláló víz medrében valami gyanús, elszennyezett posványos hely s igyekeznünk kell azt rendbe hozni.

Tájékoztató az édesvízi halászatról és halgazdaságról.

Irta: Répássy Miklós. (Folytatás.)

A benépesítésnél követendő eljárás. Olyan vizek benépesítésénél, amelyekből rákvész folytán veszték ki a rákok, az észlelt vész után legalább 4—5 évig nem tanácsos a benépesítéshez fogni, mert a betegség csirái tapasztalás-szerűleg ennyi idő alatt sok helyen még életképesek.

A telepítés kifejlődött ivarérett állatokkal vagy apró ivadékkal szokásos. Feltétlenül célhozvetőbb az első módszer; apró ivadékokat csak akkor használunk, ha nem kaphatunk elegendő mennyiségű ivarérett állatot.

A rákot könnyű elevenen szállítani; a vizen kívül a levegőn is huzamosabb ideig élve marad, mert a levegőn is tud lélegzeni. Amint a szilvány üregeiből kitakarodik ugyan a víz, hozzáférhet azokhoz a levegő és a sűrű szilvány-bojtok mindig tartanak vissza annyi nedvességet, hogy jó ideig be nem száradnak s így akadálytalanul működhetnek. Szállításra legalkalmasabbak a fonott kosarak, amelyekbe száraz moha, csalán vagy csáté közé teszszük az állatokat, úgy hogy se nagyon szorosan, se nagyon lazán ne feküdjenek egymáson s egymás mellett. A pakkoló anyag egészen száraz legyen s ne nyirkos, mert különben könnyen erjedni kezd s az egész csomag úgy felmelegszik, hogy az állatok elpusztulnak. Elevenen hosszabb ideig legjobban úgy tarthatjuk el a rákot, hogy szárazon fagedényben valami hűvös helyre, pl. pinczébe tesszük.

A vízrebocsátás tavasszal vagy ősszel történhet. Tavasszal, április és június között, tojásthordó nőstényeket bocsátunk szabadon, míg a hímeiket csak szeptember hó folyamán eresztjük hozzájuk, nehogy a kikelő ivadékok pusztítsák. Ez az eljárás azonban csak akkor ajánlatos, ha az anyákat közvetlen közelben kaphatjuk; az ilyen állatok szállítása ugyanis nagyon nehéz és a hosszabb időn át levegőn volt rákpeték felette rosszul kelnek ki.

Czélyszerűbb tehát az őszi kihelyezés, a melyet legtanácsosabb szeptember hó második felében végezni, hogy az állatok az októberben kezdődő párosodásig a helyhez szokhassanak.

A vízrebocsátásnál ne mulasztjuk el a helyeket jól megválasztani és az állatokat csakis a nap ellen védett helyeken, a hol a part kemény és lehetőleg gyökérezettel is benőtt, eresztjük ki. Beeresztés előtt *locsoljuk* meg őket és soha se dobjuk, hanem engedjük maguktól a vízbe mászni. Szükséges pedig ez azért, mert a levegőn való szállítás alatt, a szilványokat tartalmazó üregek levegővel telnek meg, s ha hirtelen kerül az állat a vízbe, ez a levegő az üregekbe reked, ennek következtében a víz s azzal együtt *friss* levegő nem juthat a szilványokhoz s így a rák megfullad.

Amint említettük, a rák csak 4—5 éves korában válik ivaréretté, újra benépesített vizekben tehát legalább 5—6 évig tartózkodjunk a fogástól.

Ellenségei. A halakra annyira veszedelmes vidra, a rákot is erősen pusztítja. A halak közül főképp a menyhal és sügér, de valamennyi ragadozó szereti a rákot. A folyamszabályozások, fertőző vízhasználatok természetesen szintén hátráltatólag hatnak a rák tenyésztésre.

MÁSODIK RÉSZ.

I. Pontyos tógazdaságok.

Vízzel való ellátás és műszaki munkálatok. Pontyos tavaink vízzel való ellátására a vizet minden olyan vízfolyásból, vagy tóból szerezhethjük, a melyek az alsóbb szintájuk vizeinek tulajdonságaival bírnak: lassú folyásúak, finom hordalékúak s nyáron jó melegek. A szükségelt víz mennyiségére mértékadó, hogy tavasszal a tavakat megtölthessük, aztán az elpárolgást s beszívódást folyton pótolhassuk, a mi különösen nyáron fontos, végül, hogy télen a teletetőket friss vízzel bőven elláthassuk. Ez utóbbira azonban mindig elegendő lesz az a vízmenynyiség, a melylyel nyáron megelégedtünk. A nyári szükséglet azért szorítkozik csak ez elpárolgás s beszívódás pótlására, mert teljesen felesleges, hogy a tavakon a víz átáramoljon. A víz üdeségét ugyanis eléggé biztosítja a tóság növényzete s a nagyobb felületű víztükör, a melyet a szél, eső felver; ha bőven folyik át a víz a tavon, csak azt érzük el, hogy a haltáplálék fejlődését zavarja s annak egy nagy részét haszontalanul hordja el.

A tavak tervezése, beosztása, a víz kivitelére szolgáló művek, a víz vezetésére való csatornák, a tavak gátjainak s az azokba helyezendő vízáteresztők, zsilipek építése teljesen technikai feladat. Általánosságban ezekre vonatkozólag a következőket kell tudnunk.

A ponty tenyésztésére alkalmasnak mutakozó területeket, hogy azokon a rendszeres tógazdaságot tervezhessünk, mindenekelőtt fel kell műszakilag vennünk. A rendes területlejtés mellett minden adatot be kell szereznünk, a mi különösen a vízjárás viszonyokra vonatkozik. A tavak beosztására s nagyságuk megállapítására az alább tárgyalandó üzem a mértékadó.

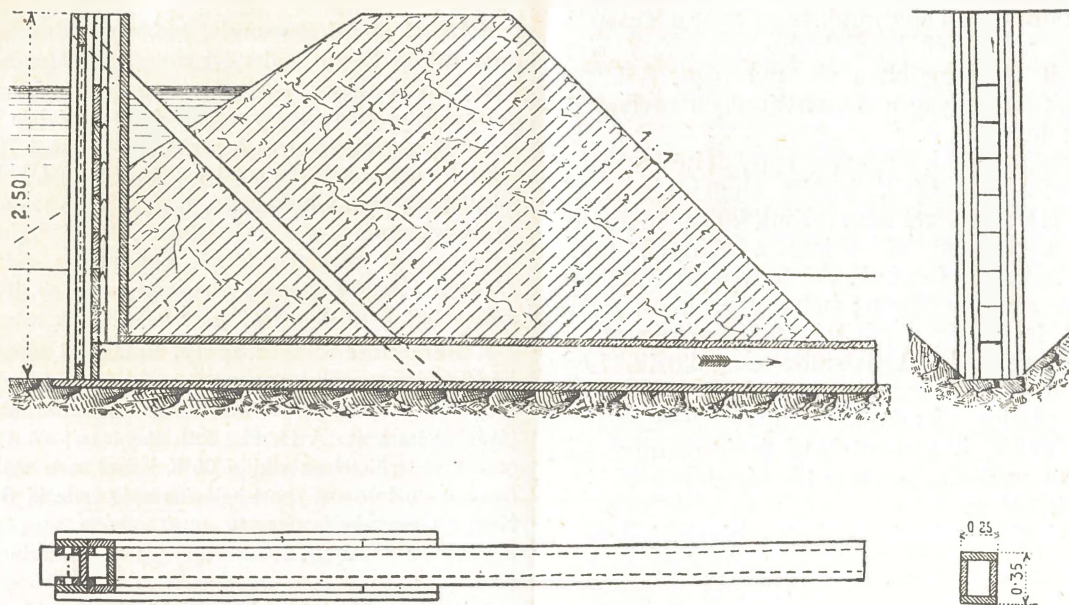
A **gátak** építésénél figyelembe kell vennünk, hogy azok állandó víznyomásnak vannak kitéve s a víznek rendesen nagy a felülete, a melyen könnyen támad hullámcsapkodás. A gátakat tehát erőseknek építsük. Koronájuk 1·0 m.-nél keskenyebb ne legyen; a víz felől való lejtőjük legalább 1:1^{1/2}-hez, a száraz felőli oldalon pedig 1:1-hez való hajlással birjon. A gát a tó vízszínénél legalább 0·5 m.-rel legyen magasabb; lejtőit be kell gyepesíteni, a hullámosas ellen mindig burkolni kell rózsével vagy más alkalmas anyaggal; nagyon ajánlatos a kosárfűzzel való beültetés is, a mely mellékhasznót is hajt. Miután a halastavakat igen sokszor mocsaras, tőzeges területeken létesítjük, külön kell hangsúlyozni, hogy **a gátak mindig a víztartó rétegen nyugodjanak**; a mennyiben pedig az egész gát testére elegendő jó minőségű anyag nem áll rendelkezésre, legalább a gáttest közepére adjunk vízátthatlan agyagot.

Az anyagárkokat mindig a víz felőli oldalon ássuk; ezeknek az árkoknak, valamint a tófenék teljes lecsapolását biztosító árokhalózatnak határozott eséssel kell bírniok a tó lecsapoló zsilipe felé. A zsilip előtti mélyedést, a melybe ezek az árkok összefutnak **halágnak** mondjuk, itt gyűlik össze a hal a tó lehalászásánál.

A zsilipeknek, a melyeket a halastavaknál alkalmazunk, olyanoknak kell lenniök, hogy a tó vízszínét könnyen szabályozhassuk azokkal a nélkül, hogy a vízben erősebb áramlásokat, a melyek a halakat nyugtalanítanák, idéznénk elő. Ezeknek a követelményeknek legjobban megfelelnek az ú. n. **barátságzilipek**. Tulajdonképp csőzilipek, a melyeket legegyszerűbb formájukban deszkából rónak össze. — 14. kép. — A vízszintes csőrésznek oly hosszúnak kell lennie, mint a milyen széles a beépítés helyén a gát, hogy a gát

testét ne gyengítse; két oldala két szál deszkából, alja s teteje pedig ezekre keresztben szögezett deszkadarabokból áll; alülről s felülről nyomja ugyanis leginkább a föld, ezért kell ott erősebbre csinálni; esetleg külön keretekkel is erősítjük. A duzzasztott víz

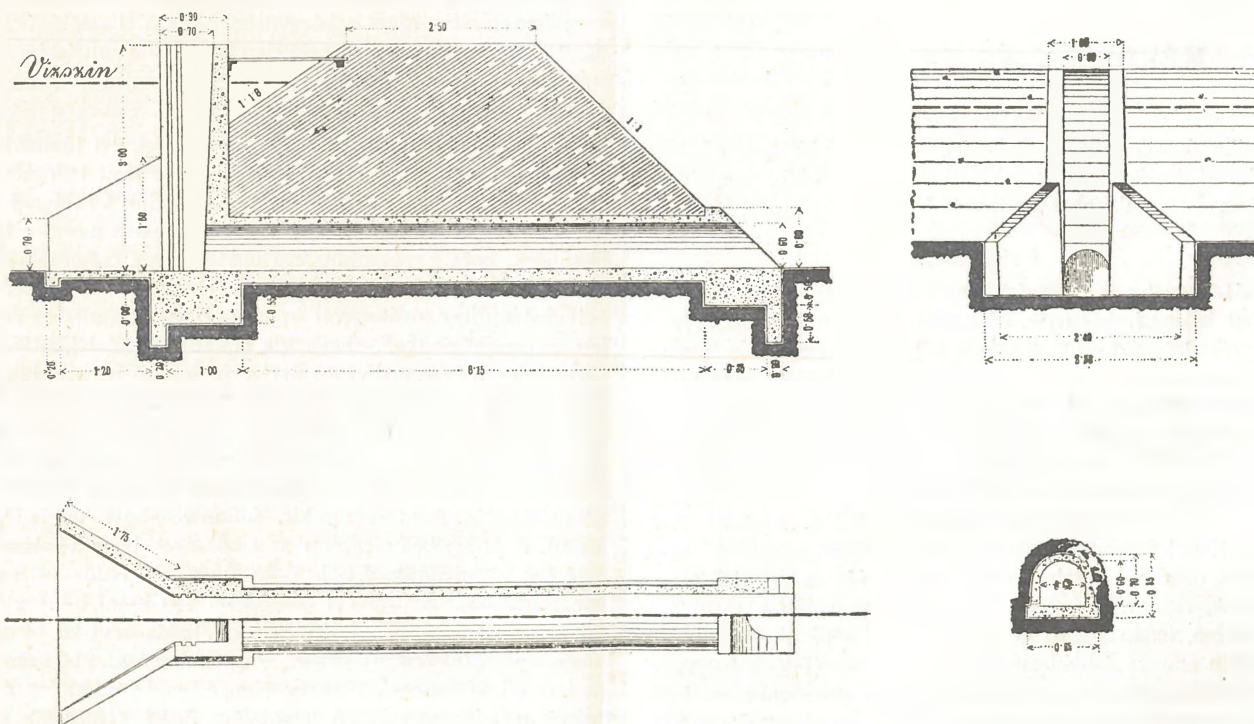
alkotják a zsilip tábláját. Mentől nagyobbra akarjuk a vizet duzzasztani, annál több deszkát teszünk be. Ha a tó vizét le akarjuk bocsátani, akkor először a legfelső deszkát vesszük le s fokozatosan a következőket. Ily módon mindig csak a víz felső rétege mozdul meg

14. kép. Barátzilip fából.

felé eső részén a zsilipnek egy függőiesen álló része van,*) a mely a vízszintes csőnek folytatása. A két részt két oldalt ferde rudakkal csatoljuk át. A függélyes rész víz felé eső oldala nyílt, de elzárható 20—25 cm.

aránylag csekély sebességgel, mert a nyomás nem nagy, a halak tehát nem fognak nyugtalankodni a zsilip kezelésénél. Ez a kezelés könnyű is, éppen mer a táblákat kis víznyomással emeljük ki. A táblák elé a

15. kép. Barátzilip betonból.

magas deszkadarabokkal, a melyek a két oldalfalon csinált rovatékban egymásra rakhatók. Ezek a deszkák

deszkacső nyitott részére rostélyt alkalmazunk, hogy a halak elúszását megakadályozzuk; a rostély szintén rovatékban mozog, úgy, hogy kihúzható. A zsilipre tetőt is csinálhatunk s azzal az egészet elzárhatjuk a hivatlanok elől.

*) Ettől a gyakran fedéllel — kalappal — ellátott résztől kapta a német „Mönch“ = „barát“ nevet.

Az ilyen zsilipet ebben az egyszerű alakjában akár-melyik faragó béres megtudja csinálni. Ugyanezen elvek szerint épül azonban akárminő anyagból s akárminő méreteken is. A 15. kép betonból készült zsilipet mutat.

A zsilipeknek a gátakba való beépítésénél mindig a legnagyobb gonddal kell eljárunk, mert azok a lecsapoló árkok fenekére, a tófenék legmélyebb pontjára helyeztetnek, ott tehát legnagyobb a víz nyomása. A körül-tömködésre mindig agyagot használunk, a melyet jól döngöltessünk le.

A zsilipek maguk csak a rendes, vagy teljesen szabályozható vízjárás viszonyok között elegendők a víz átbocsátására. Ha az árvizet nem tudjuk külön levezetni, hanem csak a tavakon át, akkor a zsilipek mellé *árapasztókat* is kell építenünk. Az árapasztó tulajdonképen bevágás a gát testében; nehogy azonban gyengítsük a gátat, lehetőleg a gát végén helyezzük el, ott a hol az a természetes magaslatához csatlakozik. Legjobb, ha már egészen a természetes talajba vágjuk be. Küszöbe a tó rendes vízszínével szinel; szélességének olyannak kell lennie, hogy a várható árvíz mennyiségét el tudja vezetni anélkül, hogy a tó vízszíne a tó gátjának koronáját elérje.

Az árapasztó elé, valamint minden olyan helyre, a hol egy-egy tó más vízzel összeköttetésbe juthat, *halrácsot* kell tenni a halak ki- s bejutásának a megakadályozására. A halrács legczélszerűbben vas- vagy fapálczákból készül, a melyek között $1\frac{1}{2}$ cm. közők vannak; egész kishalagnál drót hálót is alkalmazhatunk e célra. Az átfolyó vízre természetesen csak a halrács nyílásai a mértékadók, azoknak együtt ki kell tehát adniok a zsilip vagy árapasztó szabad nyílásának méretét.

(Folyt. köv.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

9. Kell-e tógazdaságban is halászszygyet váltani? Váltható-e halászszygy erkölcsi testület vagy uradalom nevére avégből, hogy aztán az alkalmazott munkások számára olcsó halászszygy legyen váltható?

L. K.

Feleletek.

9. Halászszygyet a tógazdaságokban való halászhathoz is kell váltani, mert halászni akár nyílt, akár zárt vízben csak halászszygygyel szabad. (1888. XIX. t.-cz. 8. §-a és a végrehajtás tárgyában kiadott 5000/89. sz. rendelet 6. §-a.) Ez alól a rendelkezés alól kivétel nincs. A halászhatra jogosítottnak 4 K-ás bélyeggel ellátott szygyet kell váltani. Ez a halászszygy *névre* szól, tehát az illető *egyé*n számára állítják ki, a ki kéri, beleírván *nevét* és *foglalkozását* vagy *állását* is. Egy személyre érvényes s másra át nem ruházható. (A halászhati törvény végrehajtása tárgyában kiadott 5000/891. rendelet 9. és 10. §-a.) Ebből önként következik, hogy erkölcsi testületek, vagy uradalmak részére halászszygy nem adható. Ha azok a halászhatra jogosítottak, akkor a halászszygyet a halászhathalásával megbízott egyén (intéző, halászmester) nevére kell kiállíttatni. Az illető megbízott aztán ennek alapján annyi ú. n. munkás (1 K-ás bélyeggel ellátott) halászszygyet válthat, ahány munkást a tulajdonképeni halászhathnál *egyszerre* alkalmaz. Az nem szükséges, hogy ő maga is tényleg velük halászhason, hanem csak az, hogy a halászhathnál ott legyen s így az ellenőrző közegek részéről a *munkaadó* és *munkás* viszonya tényleg meg legyen állapítható. (Földmív. miniszter 14768/905. sz. rendelete.)

A halászszygyek megváltására, illetőleg kiállítására vonatkozó eljárás a törvény életbelépte után változáson ment át (8764/903. F. M. rendelet a 99371/902. P. M. rendelet kapcsán). Az elsőfokú hatóság-

nál kell a halászszygyet kérni, de nem az állítja ki, hanem annak *végzése* alapján a hatóság székhelyére illetékes kir. adó- vagy bélyegkezeléssel megbízott jövedéki hivatal.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A Lévai járási garamvízi halászhati társulat f. évi június hó 7-én tartotta Léván rendes évi közgyűlését *Huberth Vilmos* elnökle alatt. A társulati jelentés szerint a társulati vízterület bérletti szakaszokra osztva van bérbeadva. A lefolyt évben 36576 K-t fordítottak igazgatási célokra. A jövő évi költségeket 709 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékat kat. holdanként 10 f-ben állapították meg. Elhatározták, hogy állandó halőröket alkalmaznak és halivadéknevelőtelepet létesítenek, továbbá, hogy az O. H. E. tagjai sorába belépnek. Végül a tisztújítás során elnökké újra *Huberth Vilmos-t*, alelnök-igazgatóvá pedig *dr. Weisz Zsigmond*-ot s ezenkívül 6 választmányi tagot választottak meg. *k.*

A Berzence-törincsi-ipolyi halászhati társulat f. évi június hó 10-én Losonczon tartott rendkívüli közgyűlésének egyedüli tárgya a nyilvános árverésen kiadott vízterületek haszonbér szerződéseinek jóváhagyása volt. A társulat kötelékébe tartozó 4 bérletti szakaszra osztott vízterületet az eddigi 96 K bérrel szemben 301 K 50 f bérösszegért a losonci sport-halászhathaság vette ki 6 évi időtartamra. Nevezett sport-halászhathaság most alkotó meg alapszabályait és terjeszti fel a m. kir. földmívelésügyi minisztériumhoz jóváhagyás végett. *k.*

A Tiszaeszlár-taktaköz-dadaki halászhati társulat f. évi június hó 13-án tartotta rendkívüli közgyűlését ifj. *dr. Korniss Ferenc* elnökle alatt. Alelnök-igazgató bejelentette, hogy a társulat kötelékébe tartozó vízterület 4 bérletti szakasza közül 3 nyilvános árverésen bérbeadott és pedig 396 K bérösszegért. A közgyűlés a megkötött haszonbér szerződéseket jóváhagyta, míg a 4. bérletti szakasz csak 1915. évi július 1-től kezdődőleg lesz értékesíthető, tekintettel a jelenleg fennálló és érvényben levő szerződésre. Egyben megbízta az elnökséget a közgyűlés, hogy a tiszalóki holt Tisza-ágon létesítendő ivadéknevelőtelep területi használatára nézve a tulajdonosokkal egyezzen meg s az erre vonatkozó írásbeli nyilatkozatot a közgyűlésnek mutassa be. *k.*

Az Alsóungvidéki halászhati társulat f. évi június hó 17-én tartotta közgyűlését *Olcsváy József* elnökle alatt Pálócson. A társulati jelentés szerint az elnökség gondoskodott a halászhati tilalmak ellenőrzéséről s evégből felkérte a „Szenna-blatta-mocsár“ lecsapoló társulatot, hogy e célra bocsássa rendelkezésre csatornaöreit. A társulati vízterület egységes és okszerű hasznosítása érdekében kormányhatóságilag jóváhagyott üzemtervét módosította és azt 6 bérletti szakaszra osztva, elhatározta annak 1914. évi január hó 1-től kezdődőleg 6 évre, nyilvános árverésen leendő bérbeadását. Felkéri a m. kir. földmívelésügyi minisztériumot, hogy a „Szenna-blatta-mocsár“ lecsapoló-társulat árterei és csatornahálózata, mint a mely a társulat vízterületével összeköttetésben van, a társulat kötelékébe bevonassék. Süllőikra és pontyivadéknak állami segélyként leendő adományozása iránt a m. kir. földmívelésügyi minisztériumhoz fordul. A közgyűlés megbízta az elnökséget, hogy a halászhath ellenőrzésébe a közigazgatási hatóság útján az erdő- és mezőőrök vonassanak be. A jövő évi költségeket 110 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékat kat. holdanként 28 f-ben állapították meg. Elhatározták ezután, hogy a megállapított 6 üzemszakasz, az I. és III. kivételével, 1914. évi január 1-től kezdődőleg nyilvános árverésen bérbeadassék. A lemondott *Zabó Gyula* alelnök-igazgató helyébe *Kovács Zoltán-t* választották meg és végül elhatározták, hogy a társulat az O. H. E. tagjai sorába lép. *k.*

A Dunajecz-bialkai halászhati társulat f. évi június hó 18-án tartotta rendes évi közgyűlését *dr. Winkler Kálmán* elnökle alatt Szepesófalu. Az igazgatói jelentés szerint érdemleges működés kifejtésének az akadály, hogy a megalkotott üzemterv nem eredeti alakjában hagyatott jóvá. A társulat ezért a most megtartott köz-

gyűlésen elsősorban is az üzemtervnek újabb módosítását tárgyalta. A társulatnak múlt évi 314.15 K bevételével szemben 19.25 K kiadása volt s így 294.90 K vagyonnal rendelkezik. A jövő évi költségeket 459.90 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát folyókilométerenként 7 K-val irányozták elő. Végül elhatározták, hogy az O. H. E. tagjai sorába belépnek.

Az Alsóbácskai-dunai halászati társulat június 19-én Újvidéken tartotta meg évi rendes közgyűlését *Kleisner Károly* elnöke alatt. Mindenekelőtt a társulati üzemtervet jóváhagyó 86468/XI. 2. 1912. F. M. sz. rendeletet tárgyalták le és vették tudomásul, mely az *önálló hasznosításra* alkalmas vízterületek legkisebb mértékét — a többi dunai társulatoknál is általánosan elfogadott elvi alapon — 200 kat. holdban állapította meg (100 hold helyett); ezzel kapcsolatban elhatározták, hogy az üzemterv csatolása mellett átrírnak a kerületi csendőrpáncsnoksághoz és a pénzügyigazgatósághoz, a vizek halászatának fokozottabb ellenőrzése céljából kérve megfelelő intézkedést, úgyszintén megkeresik az összes érdekelt községi előjáróságokat is, hogy a *mezőrendőreiket az 1894. évi XII. t.-cz. értelmében a halászat felvigyázására vonatkozó külön eskümintá szerinti esketessék fel* a járási főszolgabírók előtt. A társulat tagjai ugyanígy járhatnak el a halászat felügyeletével megbízott más alkalmazottak, gáőrök, kincstári erdőőrök, uradalmi vadőrök, csöszök, révészek stb. megbízása esetében is.

Itt aztán egyhangúlag felpanaszolták az ilyen *határszéli folyókon* uralkodó *viasszás állapotokat*; a Horvátország területén is érdekelt nagyobb uradalmak szerint: Horvátországban a határszéli folyószakaszokon a halászatot mindenki kénye-kedve szerint szabadon gyakorolhatja, bármely időben, minden megszorítás nélkül; az ú. n. halászati kataszter összeállítása iránt csak a legújabb időben történt ott intézkedés, de ez igen-igen hosszadalmas eljárás és miután ott addig a törvényt nem hajtják végre, azért ennek a magyar halászatra rendkívül káros állapotnak rendezése előtt a dunai halászati társulatok működése is meg van bénítva. A társulat *átmeneti intézkedések* sürgős megtételét fogja kérelmezni a földművelésügyi minisztertől.

A társulati működés mielőbbi tényleges megkezdése céljából az összesen 9960 kat. holdnyi vízterületet *12 bérleti szakaszra* osztották fel és az egységes lejáratú hasznosítás okából utasították az elnökséget, hogy az érdekelteket a fennálló *bérszerződéseknek 3 hónapi záros határidő alatt* történő bemutatására és a társulati üzemtervnek a halászati jogbérlok által való elfogadtatására, illetőleg a rá vonatkozó *nyilatkozatainak* a halászati bérszerződésekre *záradék* alakjában való rávezetésére ismételten és sürgősen szólítsa fel, hogy azok figyelembe vételével az egységes lejáratú bérbeadás iránt intézkedni lehessen. E tekintetben az egyes szakaszok az illető szakaszon leghamarabb lejáró szerződés határidejétől számított *6 évre* adatnak bérbe az egyes vízterületek nagyságának és a vonatkozó bérlejárati határidőknek közlésén felül az árlejtési feltételek között azzal a határozott figyelmeztetéssel, hogy a bérlő *ezeket az egyes részeket* csak a rájuk vonatkozó s jelenleg fennálló bérszerződések lejártakor (*fokozatosan*) veheti használatba.

Az érdekeltégek kimutatás helyesbítése és a szavazatra jogosító kulcs megállapítása után a f. évi *költségeloirányzatot* tárgyalták, a melyet 2490 K kiadással és holdankénti 25 fillér járulék kivételéből fedezendő ugyanannyi bevétellel egyhangúlag el is fogadtak. Ennek keretében *2 állandó halórnek* évi 600—600 K fizetéssel 1913. július 1-től való alkalmazását határozták el, mert különben az egyes községekben szokásos ú. n. *szabad* halászattal és rendkívül elharapózott orvhalászattal szemben szinte tehetetlenek lennének.

Egyik érdekelt felszólalása kapcsán kimondották, hogy a hullámtéri kubikgödrök összeírájáról és az ott rekedő halivadék megmentéséről gondoskodni fognak. Végül elhatározták, hogy a társulat az O. H. E.-be *alapító tagul* belép.

Az Alcsiszigeti halászati társulat június hó 21-én Szolnokon a városházán előbb választmányi ülést és azután *rendes közgyűlést* tartott *dr. Szilágyi Artur Károly* elnöke alatt.

A határozatképesség megállapítása után az 1911. évi zárszámadás és az 1913. évi költségvetés jóváhagyására vonatkozó miniszteri

leiratot olvasták fel. Azután a halászati jogbérlovel kötött *szerződés* bemutatásával összefüggésben annak újabb előterjesztéseit vették tárgyalás alá, a már jogerősen kötelező ajánlatától egészen függetlenül. Az elnök kijelentette, hogy semmiféle méltányos kívánság elől nem zárkoznak el, de a bérlő felfogásával szemben hangsúlyozta, hogy a bértárgy jövedelmezősége, kiterjedésének számszerűleg pontos kitüntetése és a vízszínmagasságnak a holtágban való állandósítása tekintetében a dolog természete szerint a társulat nem vállalhat semmiféle felelősséget és hogy a közös költségen alkalmazott halórök felett a rendelkezési jog kizárólag csak a társulatot illeti meg. Ezek tisztázása után a bérszerződést az eredeti szövegezéssel hagyta jóvá a társulat.

A holtágban az engedélyezett *± 2 méteres vízszínek* az egyes parti birtokrészek szerint *karókkal* való megjelölése és *hálókihúzó helyek* kijelölése tárgyában az adott részletes felvilágosítások alapján külön intézkedéseknek szükségét nem látták.

Szűcs Imre és társai partbirtokosoknak a *magas vízállással okozott kártételek* iránti panaszos beadványát áttették az illetékes Alcsi-tenyői árm. társulathoz, mert hiszen az élő Tiszába bebocsátó zsilip kezelése és így a töltés mögötti belvizek szabályozása is a nevezett ármentesítő társulat hatáskörébe tartozik. Egyébiránt a halászati társulat elnöksége külön is megkeresi az ármentesítő társulatot az előforduló káresetek helyszíni megállapítása és a tényleges károknak beigazolt esetekben lehetőleg peren kívül, egyezségi úton való megtérítése iránt.

Végül az alelnök-igazgató jelentést tett a f. évi kifizetésekről s azután a számvizsgáló-bizottság tagjait választották meg.

A közgyűlés végén szóba került néhány partbirtokos ügye, akik az alcsiszigeti közbirtokosságból *kisebb parcellákat* vásároltak a holtmedrek mentén, még pedig az *adás-vételi szerződés* szövege szerint állítólag kifejezetten a „*vizek kivételével*”. Másrészt azonban a birtokbavételkor szárazon álló mederrészeket is a kérdéses parcellákhoz mérték s ezek után a mederrészek után járó vételárat is teljes összegben kifizették a vevők. Ezek a mederrészek azonban azóta már újra víz alá kerültek és állítólag jelenleg is mindig víz alatt állanak; ez alapon egész természetesen az új birtokosok a maguk részére követelik a halászati jogosultság megállapítását és a halásztársulat érdekeltégek kimutatásába való felvételüket. A közbirtokosság pedig szintén ragaszkodik a kérdéses vizek halászati jogához a szerződésben *kifejezettek* alapján. A társulat ebben a vitás kérdésben nem tartotta magát illetékesnek a határozathozatalra s így az új birtokosok valószínűleg polgári pert indítanak.

(—gh.)

A Mezőtur-Szarvas-Alsórészi halászati társulat június hó 22-én Mezőtúron tartotta meg évi *rendes közgyűlését* *dr. Ádám Sándor* elnöke alatt. A *szavazatra jogosultak újból való megállapítása*, illetőleg az érdekeltégek kimutatás helyesbítése voltak közgyűlés legizgalmasabb pontjai, amennyiben a mezőtur-alsórészi közbirtokosság, a mezőtur-alsórészi zsellérbirtokosság *dr. Ádám Sándorné*, úgyszintén *Horváth István* és társai halászati jogosultsága a legfelsőbb bíróság végérvényes ítélete szerint ezután már igen apró parcellákban a partbirtokosokat illeti meg s ezek a társulat jövedő működésével szemben a régi szabad halászat visszaállítását kívánták, de az Országos Halászati Felügyelőség kiküldöttjének részletes felvilágosításai és az elnökség kijelentéseiben végre is megnyugodtak, annyival inkább, mert az egész társulati vízterület egységesen 1916. évi december végéig van bérbeadva s ezt a bérleti viszonyt minden érdekeltnak respektálnia kell. Panaszkodtak még a holtmedrekben tartott belvízszín magassága miatt is, a minek leszállítását óhajtanák, ha az élő Körös folyó vízállása megengedné.

Az alelnök-igazgató *évi jelentése* szerint a múlt évben a pontyok természetes ívása nagyon szépen sikerült, a mit az előző években államsegélyképpen kapott nemesfajta pontyivadék szaporodásának tulajdonítanak. Halászati kihágás nem fordult elő, azonban a belvízi csatornákból sok ivadékot kifogtak illetéktelen egyének, emiatt a csatornák betorkolásánál halrekesztő-rácsokat akarnak felállítani s

e tekintetben a jelenlegi bérlővel már tárgyalások folynak. A haszonbérlő évi 1000 koronát fizet a 200 kat. holdnyi vízterület halászati jogáért, egy holdra tehát 5 korona bérjövedelem esik. Megemlítendő még az is, hogy a bérlő mindig a legpontosabban fizetni szokott és a pontyot a helyi piacon igen mérsékelt árakon, kilogrammonként 1·20—1·60 koronáért árusítja. A társulat tőkésített vagyona a f. évi július 1-én befolyó bérösszeggel együtt 2723 K 85 fillér. Az alelnök-igazgató jelentésének tudomásulvétele után elhatározta, hogy az Országos Halászati Egyesületbe rendes tagul belépnek. Az eddig tőkésített pénzekből 1200 koronát a jelenlegi érdekeltek között fel fognak osztani s ennek kifizetésére az elnökséget felhatalmazták.

A jövő évi költségelőirányzatot 1390 koronában állapították meg, a miből 1200 koronát beruházásokra szántak; fedezetül az osztalékon felül maradótársulati pénzkészlet szolgál. A múltévi zárszámadásokat rendben találták s az elnöknek eddigi önzetlen és eredményes működéséért köszönetet szavaztak azzal, hogy a társulati pénzeket továbbra is a mezővárosi népbankban kívánják gyümölcsözőleg elhelyezni.

Végül a tisztújítás során egyhangúlag megválasztották elnökké dr. Ádám Sándort, alelnök-igazgatóvá Dörgő Danielt. (—gh.)

A Batatoni halászati társulat f. évi június 27-én tartotta évi közgyűlését báró Inkey Pál elnökle alatt Keszthelyen. Jelen volt 20 tag 710 szavazattal. (Összes szám: 37 tag 1043 szavazattal). A tárgysorozat első pontja az igazgató jelentése volt, a melyből kiemeljük a következőket:

A nagy Balatonnal kapcsolatos s annak halászatában mint ívó hely fontos szerepet játszott Kisbalaton lecsapolásának s kiszáritásának kérdése, melyről az utóbbi időben több ízben esett szó, még teljesen az előleges tervezettség stádiumában van. A birtokosság nyilatkozata szerint aligha kerül is a dolog megvalósításra, mert a lecsapolás költségei előreláthatólag oly nagyok lesznek, hogy a várható haszonnal arányban nem állanak. Amennyiben a kiszáritás mégis bekövetkeznék, az csak a halászati jogtulajdonosok megfelelő kártalanításával történhetné meg; különösen tekintettel az 1924. év végéig fennálló haszonbérletre.

Tavaly a Balatonban kiköltött fogassüllőikra száma 242 millióra tehető.

A sporthorgászat terén sok a visszaélés. Míndig akadnak, a kik azt üzletszerűen gyakorolják; ezektől a bérlő részvénytársaság kénytelen lesz jövőben az engedély kiadását megtagadni. Éppen a kihágások miatt magasabb díjtételeket és szigorúbb szabályokat is volt kénytelen életbe léptetni s csak gyermekek részére fog mérsékelt árú horgászjegyeket kiszolgáltatni.

Az orvhalászat megakadályozása céljából az 1912. évben is a m. kir. csendőrség látta el a tilalmi időszakban a halörzést 30 főnyi legénységből alkotott 9 különítménnyel, a melyek költségét a bérlő részvénytársaság fizette. Ezeknek segédkeztek még az állandó balatonparti őrsők is. Ily módon sikerült a notórius, elszánt s nagyobb károkat okozó orvhalászok tevékenységét megakadályozni.

A zalai oldalon, leginkább Szigliget vidékén még mindig dívik az eresztőhálóval való orvhalászás is, leginkább éjjel s a nádasokban. Hogy minő veszedelmes egyének úzik azt, mutatja az, hogy egy alkalommal az egyik „éjjeli ellenőrző közegnek vélt” alakra rálőttek s súlyosan megebesítették. Csakhamar kiderült azonban, hogy az is csak egy másik orvhalász volt

Feljelentettek a múlt évben 159 orvhalászt. Ezek közül: dorgálásban részesült 9 kiskorú egyén, 50 K-ig terjedő büntetést kapott 37 egyén, 51—100 K-ig 28, 101—200 K-ig 9, 201—300 K-ig 10, 500—600 K-ig 3; felmentetett 27, a marasztaló ítélet ellen felebbezett 36. A társulat részéről 16 esetben mutatkozott szükségesnek a hatóság által hozott ítélet megfellebbezése.

A halfogás a kedvezőtlen téli jégviszonyok miatt nem volt eléggé eredményes. Teljes üzemből híg vizen hat telepről 21 gyalomhálóval halásztak, jég alatt pedig 24 hálóval; 81 állandó alkalmazotton kívül a hígvízi halászatnál 224 halász, a jeges halászatnál 486

halász, a halhasításnál 121 munkás és a halpikkelyezésnél 91 munkás foglalkozott.

Az 1911/12. évi fogás eredménye a következő:

Sorszám	Halfaj	Kilogramm
1.	Garda	159,524
2.	Keszeg	414,337
3.	Őn	9,357
4.	Csuka	18,358
5.	Harcsa	6,171
6.	Ponty	8,484
7.	Fogassüllő I. rendű	12,540
8.	" II. "	3,116
9.	" III. "	14,901
10.	" IV. "	51,237
11.	Czompó és egyéb hal	4,157
Összesen		702,177

Az igazgatói jelentés tudomásulvétele után tárgyalták a múlt évi számadások felülvizsgálását. Az 1912. év tényleges bevétele 62,426 K 73 f, kiadása pedig 59,211 K 73 f volt. Maradvány 3215 K. A társulat vagyona 25,000 K névértékű 4¹/₄o-os Országos Központi Hitelszövetkezeti kötvény. A felmentvényt megadták.

A társulat haltenyészési alapja 4577 K 42 f.

Az 1913. évi költségelőirányzat bevétele a következő tételekben állapították meg: 1. Pénztári maradvány 1911. évről 3215 K. 2. Halászati haszonbér 52,800 K. 3. Szelvénykamat 1062 K 50 f. 4. Folyószámla kamata 150 K. 5. Szelvénykamat biztosítéknál átmenetileg 2250 K. Összesen 59,477 K 50 f.

A kiadások tételei: 1. Halászati haszonbér a társulat tagjainak 48,572 K 12 f. 2. Igazgató utazási költsége és irodatartási átalánya 2400 K. 3. Posta stb. költségek 100 K. 4. Irodai cikkek stb. 200 K. 5. Banknak jutalék stb. 200 K. 6. Szelvénykamat a bérlő biztosítéka után (átmeneti) 2250 K. Összesen 53,722 K 12 f. A várható maradvány tehát 5755 K 18 f.

Nagyobb vitát keltett a m. kir. földművelésügyi minisztérium leirata a mesterséges halasítás tárgyában. A leiratot tudomásul véve, az ügy érdemleges további tárgyalását legközelebb összehívandó választmányi üléshez utalták.

VEGYESEK.

Értekezlet a vasúti halszállítások ügyében. Az Országos Halászati Egyesületnek a halszállítás ügyében a Máv. igazgatóságához benyújtott s a „Halászat” ezidei 13. számában teljes szövegében közzétett beadványa tárgyában a Máv. igazgatósága f. hó 2-án értekezletet tartott, melyen az egyesület részéről br. Inkey Pál, Scheiber József és Zimmer Ferencz tagokon kívül a hazai vasutak és a halászati felügyelőség képviselői vettek részt.

Mezey Dezső Máv. felügyelő, mint az értekezlet elnöke, ismertetőn a beadványt, bejelentette, hogy egy a hazai vasutakkal történt előzetes értekezleten a beadvány már letárgyaltatott s ezen most összehívott értekezlet célja az Országos Halászati Egyesület jelenlevő megbizottainak és a hazai vasutak képviselőinek meghallgatása mellett elvileg azon javaslatokban megállapodni, melyek a kereskedelmi kormányhoz volnának jelentés kapcsán felterjesztendők. Előre bejelenti azt, hogy az osztrák vasútiügyi minisztérium azon — kizárólagos forgalmi — intézkedései, melyeket 1908. évi december hó 18-án rendeletileg kiadott, részben nálunk is már érvényben vannak, részben minden különösebb nehézség nélkül életbe léptethetők. Ezek után az értekezlet pontonként vette tárgyalás alá az Egyesület kérelmeit s ennek eredményéhez képest egyértelműen javasolja, hogy:

1. Egész kocsirakományoknál, tehát 1500 kg. élő hal, valamint jegelt hal szállításánál díjszabáskedvezmény adassék, mely azonban darabárúra nem terjed ki.

2. Tenyészanyagok darabárúként való szállítására nézve a föld-

mívelési kormány közvetlenül eszközöljön ki díjszabáskezdvezményt a kereskedelmi minisztériumnál.

A többi pontra nézve ilyen egyértelmű megállapodás nem volt elérhető. A vasutak képviselőinek álláspontja e tekintetben az, hogy a fővonalakon ma már gyorstehervonatok járnak és pedig egy-egy éjjel és nappal, azok a személyvonatokat tehermentesíteni hivatottak. Ezeket pedig teherárúdíjszabás szerint számítják a díjtételeket. Fővonalokon személyvonatokkal csak elkerülhetetlen esetben történik a szállítás, gyorsvonatokon pedig lehetetlen, mert ezidőszerint megfelelő szállítókocsik sincsenek.

A feladás vasárnap délelőtt, a kiadás pedig vasárnap délután is akadálytalanul történhetik. Rendeletileg különben intézkedni fognak, hogy ott, a hol a kocsiszállítvány hosszabb ideig vesztegel és a lehetősége meg van, tolató- vagy rendezőmozdonyra csatoltassék díjtalanul a kocsi; kézierővel azonban lehetetlen az egyes halszállító edényeket a vasútnak mozgattatni. Rendeletet adnak ki évente arra nézve is, hogy az üresen visszaküldött hordókkal kiméletesen bánjanak, azonban tekintettel azok terjedelmes voltára, azok díjtétele le nem szállítható. —

A halászati érdekelteket ezek a kijelentések természetesen meg nem nyugtathatják, mert egyrészt szállítás nemcsak a fővonalokon történik, másrészt, ha a vasutaknak megfelelő kocsi típusuk nincs, be kell azokat szerezni, ha szükség van rájuk. Az üres hordók terjedelme sem akadályozhatja meg a drága szállítási díjszabást, mert ha Németországban nem akadály a terjedelem az olcsóbb szállításnak, nálunk sem lehet az. Reméljük különben, hogy nem ezen az értekezleten eset ez ügyben az utolsó szó.

Az államvasutak részéről a kereskedelmi minisztériumhoz felterjesztendő jelentés és javaslatról az Egyesület másolatban értesítettini fog; arról tehát még részletesen tájékoztatjuk majd olvasóinkat.

Elkésztett árvizek. Hasztalanul vártuk a tavasz folyamán a halászsatra nézve annyira fontos „zöld ár” jelentkezését. Csak most, július első hetében kapjuk a hírt, hogy a mellékvizek tisztító áradásai után a Tisza is kilépett a medréből. Bizony egy kissé későn arra, hogy a halak ívását kedvezőbbé tegye, de annál korábban avégből, hogy a mezőgazdáknek mentől nagyobb kárt okozzon.

Nemzetközi halászati kongresszus. Az 1911. évben Rómában megtartott V. nemzetközi halászati kongresszus határozatából kifolyólag a VI. nemzetközi halászati kongresszus *Ostende*-ben fog f. évi augusztus 18., 19. és 20-án megtartatni Ő felsége a belgák királyának magas védnöksége alatt.

A kongresszuson való részvétel díja 10 frank.

A kongresszusra vonatkozó mindennemű közlemény az alábbi címre intézendő: *Secrétariat général du VIe Congrès International de la Pêche, Kursaal — Ostende, Belgique.*

Vízfertőzés. A „Vízügyi és Hajózási Közlöny” f. évi 11. számában olvassuk az alábbi tanulságos dolgot: Az Emscher folyó a Rajna mellékfolyója, mely a westfáliai nagy iparvidéket szeli át s Dortmundot megkerülve, 8 kilométerrel Ruhrort alatt, Alsumnál ömlik a Rajnába, már nem is annyira természetes folyóvíz, mint inkább levezető csatornája a bányák, kohók és gyárak szennyvizeinek. Az Emscher vize, a mennyiben víznek nevezhető, fekete a kőszénportól és dőgleletes illatot áraszt. Akárhány olcsó tinta van forgalomban, melynek nincs olyan sötét színe, mint az Emscher víznek. Régóta hangzik már a panasz a miatt, hogy az Emscher beszennyezi a Rajnát. Az Emscher-szövetkezet legutóbbi közgyű-

lésén azonban *Halbing* építési igazgató kijelentette, hogy a vízszennyezés kérdése tüzetes vizsgálat tárgya volt s az eredmény az, hogy szakértők megállapítása szerint az Emscher szennyes vize semmiféle bajt nem okoz a Rajna folyamban, mert fajsúlya nagy, lassan keveredik s szemlátomást a jobbpárt mentén vonul le Wesel alá 25—30 kilométer hosszban, a nélkül, hogy a Rajna vizével keverednék. De ha hyomban a torkolatnál keverednék is, a százszoros higítás következtében sem gyakorolhatna semmiféle káros hatást a halakra. Miután ez a nyilatkozat publikáltatott, a halászatban érdekeltek ama bizonyos szakértők megnevezését kérik, mert a weseli halászok tényekkel állanak elő s ezek egyike az, hogy Alsum és Wesel között a régi lazaczfogó helyeken már nincs lazac, másika pedig, hogy a haltartó bárkákkal a weseli partról Lippebe kellett menekülniök. De köztudomású az is, hogy az Emscher-torkolat alatt kátrány- és karbolszagú halakat fognak, melyeknek élvezhetetlen a húruk. Tehát a gyakorlat ott sem igazolja azt a kényelmes elméletet, hogy a szennyvizet a természetes fölhigítás közömbösíti. A Rajna kétségkívül hatalmas folyam, melynek vizét egykönnyen nem lehet beszennyezni, de az is bizonyos, hogy a Rajnába ömlő szennyvízmennyiség évről-évre nagyobb s ha a halat nem is öli meg, elég ha a halak táplálékát képező apró organizmusok kipusztulnak s ennek következtében vesz ki a hal.

A porosz halászati törvényjavaslat*) nemsokára tárgyalásra kerül. Az érdekelt körök pótlásképpen még a következők felvételét követelik:

1. *Halászati kerületek* alakítását a bajor halászati törvény mintájára. Ezt annyira *alapvető* dolognak ítélik, hogy anélkül inkább elodázandónak tartják a törvényjavaslat tárgyalását.

2. *Halászejegyek és halászigazolvány* életbeléptetését szintén a bajor törvény mintájára. Az, a kinek magának nincs halászati joga, de halászik, ne csak az egész országra szóló halászejegyet legyen köteles megváltani, hanem a halászigazolványt is, a mely egy bizonyos vízben való halászsatra jogosítja.

3. *A halászat védelmének kiegészítését* különösen az ívóhelyeken s a gátak alatti szakaszokon.

4. *A halászati jogosultságok bevezetését* a vízi könyvekbe.

5. *A békák felsorolását* azon állatok között, a melyekre a halászati törvény vonatkozik.

6. Az édesvízi halászat igazgatásánál *szakértők* alkalmazását.

7. A turbinák előtti rácsok nyílásainak meghatározását.

8. Tiltott fogóeszközök *elkobzását*.

Érdekes kártalanítási igényről van szó folyószabályozás következtében a szász nagyhercegségben, Eisenach városa szabályoztatta a Hörsel folyót; az államkincstár, mint a melyet a folyó halászati joga illet, a halászat értékcsökkenése, illetőleg a halászati bérek apadása címén 12,000 márka kárpótlást követelt. A város persze nem volt hajlandó az összeget megadni, így aztán perre került a dolog.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

C. B. Budapest. Az a kereskedelemügyi miniszteri döntés, mely szerint tógazdaságok nem tartoznak iparkamarai illetéket fizetni, lapunk egyik olvasójának szíves közlése szerint 1911. év január 11-én kelt 72796. sz. alatt. A kereskedelmi minisztériumban ezek alapján az ügyre vonatkozó közelebbi dolgok is megtudhatók.

*) L. Halászat 1913. 1—7. száma.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, es. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásáresarnok. Telefon: 61—24.

Kitünő, szapora, olcsó haltakarmány!

Ne aduk többet pénzünket a külföldnek, hanem vásároljunk itthon! Bármilyen mennyiséget, konkurrens árakon, szállíthatok azonnal! Ajánlom Ausztriában már is igen jól bevezetett haltakarmányféléseimet, ú. m.: **száritott és darált húst Korongokba préselve**, nem tévesztendő össze holmi döngöttől származó kiégetett szappangyári hulladékkal! A halak általában mind igen szeretik, nagyon tápláló és a mi a fő nagyon szapora. **100 kiló 32 K. Törmelék-rizs 100 kiló 25 K; rizsliszt 100 kiló 18 K**, továbbá hámozott borsótöredék, **vérliszt, csontliszt** stb. sokkal olcsóbb, mint bárhol is! Miután az árak igen változnak, azért igen ajánlom tisztelt vevőimnek, hogy a szükséges mennyiség felemelésével tőlem árajánlatot kérjenek az áru lekötése céljából! Kívánatra szállítom a **száritott halakból készített lisztet** is! **A TURUL füllesztő** (főző) mesésen vált be fentti takarmányok elkészítésénél. Minden racionálisan kezelt halgazdaságban kell, hogy meg legyen! Kapható különböző nagyságokban, leírást igen szívesen küldünk költségvetéssel egyetemben. **A VIDRA** a halgazdaság réme, mesésen vonzódik a kitett törhöz, ha azt **Storc**z udv. vadász **csalijával** kezeltük. **Egy doboz 2 K.** — A hazai halgazdaságok szíves pártolását kéri:

WIRKER J. Órangyal gyógyszertára és laboratóriuma Rákoskeresztúr Budapest mellett. :: József Főherceg Úfensege udv. szállítója.
erdő- és mezőgazdasági kártékonyok ellen

A gróf Pongrácz-féle uradalom haltenyésztésének kezelősege Karasnyárban (posta Trencsén-Várna) szállít megegyezés szerinti árban **tenyésztési célra**

közönséges és szivárványpisztrángot, valamint **Salmo Fontinalis-t** (Bachsaibling).

Pallini báró INKEY PÁL iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

➡ Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk. ➡

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távirat: Iharosberény.

CHEMISCHE FABRIK SCHLUTUP

Dr. Max Stern
Schlutup, bei Lübeck.

A kitünően bevált

I-a SCHLUTUPI HALLISZT

egyedüli készítője.

Rendkívül nagy **halhúsgyarapodás** mellett. Feltűnő jó eredmények **pontyoknál**, czompóval való vegyes benépesítés mellett, valamint **pisztrángoknál**, különösen **zsenge ivadék- és növendékhalaknál**.

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

KÖLTŐEDÉNYEK, halivadékszallítóedények, AQUARIUMOK

stb. készítésében specialista. ➡ Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádogos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utca 17. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgönyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingai** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorlát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

➡ A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel. ➡

➡ Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.